L. 12. Kraków, dnia 22. Listopada 1890. Rocznik XI.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

dla stoł. król. miasta Krakowa.

Przedpłatę roczną zła. 1, składać można w biurach Komisarzy obwodowych. Właściciele domów w Krakowie otrzymują dziennik rozporządzeń bezpłatnie.

L. 27008/III.

OBWIESZCZENIE.

Komisyjne dochodzenia, jakie zarządzono z powodu smutnych wypadków eksplozyi płynów lotnych — wykazały, iż w Krakowie trudnią się kupcy i przemysłowcy bez zezwolenia władzy przemysłowéj sprzedażą łatwozapalnych płynów, nie posiadając na ich przechowanie odpowiednich składów, oraz że z karygodną lekkomyślnością, bez zachowania najzwyklejszych środków ostrożności, używają do manipulacyi z tymi płynami niedoświadczonych pomocników.

Aby zwyczaj ten przeciwny obowiązującym przepisom, a szkodliwy dla ogólnego dobra mieszkańców stanowczo i skutecznie usunąć, w myśl rezolucyi Rady miejskiéj w dniu 6 b. m. powziętéj, Magistrat na podstawie rozporządzenia ministeryalnego z dnia 17. czerwca 1865. Dz. u. p. l. 40. i z dnia 10. lutego 1868. Dz. u. p. l. 13. uchwalił na posiedzeniu w dniu 8. listopada r. b. i ogłasza następującą

INSTRUKCYĘ

względem przechowywania i sprzedaży płynów łatwozapalnych w obrębie miasta Krakowa.

§. 1.

Jako płyny łatwozapalne uważane są:
a) nafta i przetwory naftowe, jak: benzyna, benzolina, ligroina i gazolina;
b) benzol (przetwór gazowy);
c) etery owocowe, jak: ananasowy, czereśniowy, malinowy i t. p. olejki eteryczne (używane do zaprawiania wódek);
d) etery: siarczany, octowy i rumowy;
e) anodyna (krople Hoffmana);
f) terpentyna;
g) spirytus zwykły i wyskok drzewny;
h) dwusiarczek węgla (Schwefelkohlenstoff).

§. 2.

Handlem ryczałtowym lub drobną sprzedażą wyliczonych w §. 1. płynów trudnić się mogą za zezwoleniem władzy przemysłowéj tylko ci przemysłowcy, którzy wykażą się, iż posiadają odpowiednio urządzone lokale do ich przechowania i potrzebne wiadomości pod względem obchodzenia się z tymi płynami.

Zezwolenia tego udzielać będzie Magistrat jako władza przemysłowa w formie karty przemysłowéj, po poprzedniem ocenieniu kwalifikacyi petenta, oraz komisyjnem zbadaniu lokalu na przechowanie, względnie sprzedaż przeznaczonego.

§. 3.

Do przechowania płynów łatwozapalnych mogą jedynie służyć składy odpowiednio urządzone dwojakiego rodzaju:
a) **Składy główne** do przechowania płynów łatwozapalnych w ilości ponad 5 cetnarów.
b) **Składy podręczne** przeznaczone do przechowywania płynów łatwozapalnych w ogólnéj ilości poniżéj 5 cetnarów, przeznaczonéj dla drobnéj sprzedaży.

Składy pierwszego rodzaju t. j. główne urządzone być mogą tylko w zabudowaniach niezamieszkanych, położonych od innych zamieszkanych budowli w takiéj odległości, jaką komisya policyjno-ogniowa, przez Magistrat delegowana, uzna za stosowną; — składy zaś drugiego rodzaju t. j. podręczne mogą być urządzone i w domach mieszkalnych.

§. 4.

Skład tak pierwszego rodzaju (skład główny) jak i drugiego rodzaju (skład podręczny) (§. 3. a. b. ma być murowany, silnie sklepiony i widny; podłoga w nim musi być betonowa, należycie i gładko wycementowana, z odpowiednim spadem ku środkowi.

Skład ma mieć osobne szerokie drzwi żelazne, szczelnie się od zewnątrz domykające i spoczywające na żelaznych odrzwiach.

Okna składu powinny być tak wielkie, aby dawały dostateczne światło, a winny być żelaznéj konstrukcyi i zaopatrzone w okiennice żelazne, tak jak drzwi osadzone i również urządzone do zamykania od zewnątrz.

W składzie ma być urządzony wentylator z ujściem w osobny szląg kominowy, do odprowadzenia nagromadzonych gazów.

Sziąg taki nie może jednak równocześnie być użytym do odprowadzania piecowego dymu, a komin sam ma być ponad dachem co najmniej o $1^1/_2$ *m.* nadmurowany nad poziom innych kominów.

§. 5.

W składzie nie wolno palić cygar, papierosów i fajek, ani też utrzymywać żadnego światła bezwarunkowo ani na chwilę.

§. 6.

W składzie musi być przestrzegany największy porządek i czystość: codziennie ma być skład zamieciony, a co najmniéj raz na miesiąc obmieciony z pajęczyn.

Nie wolno w nim przechowywać pak, ducek, koszów, kłaków, słomy, siana, trocin, rogóżek i t. p. innych przedmiotów pochodzących z opakowania frachtu wprowadzonego.

§. 7.

W każdym składzie ma się znajdować pewien zapas piasku złożony w środku składu, a od czasu do czasu zwilżony słoną wodą; — również ma być zawsze pod ręką najwłaściwiéj wetknięta w piasek szufla żelazna, służąca do rozsypywania piasku, gdyby tego zachodziła potrzeba t. j. w razie rozlania się płynu lub w razie powstałego ognia.

§. 8.

Półki, na których w składzie naczynia z płynami spoczywają, muszą być kamienne lub z żelaznéj blachy i urządzone w przegródki tak, aby naczynia stały pojedynczo i wolne, a nie dotykały do siebie. Półki muszę być umieszczone w wysokości 0·75 m. ponad poziom podłogi, na podłodze bezpośrednio nie mogą stać naczynia z płynami.

§. 9.

Wstęp do składu ma tylko uprawniony przemysłowiec (właściciel składu) lub jego bardzo zaufany, fachowo uzdolniony pomocnik przemysłowy (prowizor) — nigdy zaś praktykant sam, albo stróż sklepowy. Ci ostatni mogą atoli pod dozorem właściciela lub zaufanego zastępcy i tylko podczas ich obecności wejść do składu, dla pomocy przy manipulacyi z płynami lub oczyszczenia składu.

Osobom obcym wstęp do składu jest stanowczo wzbroniony. W tym celu ma być nad wchodem do składu umieszczona tabliczka blaszana z odpowiedniem ostrzeżeniem.

§. 10.

Klucz od składu ma być zawsze w rękach właściciela, a tylko w czasie zastępstwa chwilowego w rękach owego zaufanego pomocnika.

§. 11.

Rozlewanie płynów do mniejszych naczyń, względnie dla drobiazgowéj sprzedaży, odbywać się może jedynie w składzie i ma być pewien zapas dla drobiazgowéj sprzedaży zawsze przygotowany, aby nie zachodziła potrzeba doraźnych z pośpiechem dokonywanych rozlewań, których się surowo zabrania.

§. 12.

Skład może być otwarty tylko przy zupełnym widoku, a zatem tylko w dzień, od wschodu do zachodu słońca.

§. 13.

Sprzedaż płynów łatwozapalnych odbywać się jedynie może **w sklepie** na drobiazgową sprzedaż płynów obok składu podręcznego odpowiednio urządzonym.

Lokal ten musi być murowany, sklepiony i zaopatrzony w żelazne drzwi i okiennice z zewnątrz zamykane. Podłoga w nim musi być betonowa lub kamienna, półki sklepowe muszą być z blachy żelaznéj.

§. 14.

W sklepie takim nie wolno rozlewać płynów nawet z wyjątkowych powodów do drobiazgowéj sprzedaży, właściciel zatem musi mieć już gotowy na wszelką potrzebę towar zapasowy w różnéj ilości, przechowywany w silnych flaszkach, przysposobiony od najmniejszéj ilości, jaka bywa zwykle sprzedawana, stopniowo aż do ilości maksymalnéj 2 klgr.

(Sprzedaż drobiazgowa nafty stanowi wyjątek, jak to w §. 18. uwidoczniono).

§. 15.

Płyny łatwozapalne (z wyjątkiem nafty i spirytusu zwykłego) mogą być sprzedawane w handlu cząstkowym tylko we flaszkach blaszanych, nieprzepuszczalnych i szczelnie zamkniętych, na których muszą być umieszczone etykiety z uwidocznieniem nazwy i ilości każdego płynu, oraz przestrogi: „Łatwo zapalny, nie nalewać w pobliżu światła, przechowywać w miejscu chłodnêm, dobrze zamkniętêm“.

§. 16.

Osobom niedorosłym i nieświadomym skutków jakie wyniknąćby mogły z nieostrożnego obchodzenia się z łatwozapalnym płynem, nie należy żadnego płynu wydawać bez należytego ostrzeżenia, a względnie pouczenią takiego kupującego.

§. 17.

Sprzedaż drobiazgowa płynów łatwozapalnych w sklepie (§. 13) odbywać się może **tylko w czasie światła dziennego** tj. od wschodu do zachodu słońca, a tylko w wyjątkowych wypadkach i za zezwoleniem władzy przemysłowéj, może być sprzedaż na pewien ograniczony czas dozwoloną i przy oświetleniu, jednak z zewnątrz poza oknem urządzonêm.

§. 18.

W szczególności co do sprzedaży nafty postanawia się, co następuje:

Sprzedaż cząstkowa jedynie nafty niezapalnéj ma się odbywać z aparatu Schmieda, który jest hermetycznie zamknięty i zaopatrzony w automatyczny przyrząd mierniczy.

Napełnienie aparatu winno się odbywać za pomocą pompowania nafty wprost z beczki do aparatu, a nigdy przez zwykłe przelewanie jakiemś naczyniem.

W sklepie cząstkowéj sprzedaży nafty nie może się znajdować zapasowa nafta w beczce, ani téż próżna beczka.

§. 19.

Nie wolno żadnych naczyń próżnych, pochodzących z łatwozapalnych płynów (§. 1) wystawiać na ulicę, przed sklep, albo skład, ani też zostawiać w podwórzu lub sieni, bez ścisłego dozoru i należytego zabezpieczenia, a to dla uniknięcia możliwéj eksplozyi przez zapalenie resztek w takich naczyniach pozostałych, ze swawoli lub nieświadomości.

§. 20.

W razie wyjątkowego zezwolenia władzy na sprzedaż łatwozapalnych płynów przy oświetleniu, wolno w sklepie (§. 13) używać tylko latarni bezpieczeństwa z automatycznym przyrządem do zapalania bez używania zapałek.

Latarnie takie noszą nazwę: „Wolff'sche explosionssichere Sturm- und Sicherheitslaterne Nr. 7“, które nabyć można w fabryce Louis Guttermann w Wiedniu, Lichtenauergasse Nr. 14.

§. 21.

O zamierzonéj zmianie składu lub sklepie do drobiazgowéj sprzedaży należy Magistrat wcześnie zawiadomić, ażeby komisya policyjno-ogniowa nowy lokal pod względem stosowności i bezpieczeństwa zbadać mogła.

§. 22.

Celem kontroli, czy przemysłowcy trudniący się handlem ryczałtowym, względnie drobną sprzedażą płynów łatwozapalnych, stosują się do powyższych przepisów, — odbywać będzie w każdym obwodzie od czasu do czasu, a przynajmniéj raz na kwartał, niespodziewanie rewizyę w składach, a względnie w sklepach sprzedaży, komisya policyjno-ogniowa, składająca się z komisarza, chemika i delegata straży pożarnéj. — Komisye te mają składać bezzwłocznie po dokonaniu rewizyj sprawozdanie Magistratowi o skutku tych rewizyj.

Na żądanie komisyi obowiązany jest właściciel składu lub sklepu, względnie zaufany jego zastępca (§. 9) otworzyć lokal i udzielić wszelkich żądanych wyjaśnień.

§. 23.

Urząd akcyzowy otrzymuje polecenie, aby wprowadzone w obręb miasta Krakowa płyny łatwozapalne tylko takim przemysłowcom wydawał, którzy do ich sprzedaży wykażą się specyalném zezwoleniem Magistratu lub kartą przemysłową, w któréj uwidocznioném będzie, które z płynów w §. 1. wyliczonych sprzedawać dozwolono.

Również może urząd akcyzowy tylko taką wprowadzoną naftę przemysłowcom wydać, któréj niezapalność przez organ Magistratu sprawdzoną została.

Nafta, za zapalną uznana, będzie konfiskowana i z urzędu w odpowiedni sposób niszczona.

Za badanie zapalności nafty pobieraną będzie opłata, któréj wysokość przez urząd akcyzowy podaną zostanie do wiadomości stron interesowanych.

Poświadczenie niezapalności nafty wydane przez organ Magistratu ma przemysłowiec u siebie zatrzymać, aby módz się wykazać niem przed komisyą policyjno-ogniową podczas rewizyi składu.

§. 24.

Instrukcya niniejsza ma być w każdym składzie i sklepie sprzedaży płynów łatwozapalnych w miejscu w oczy wpadającém przybitą.

Egzemplarz instrukcyi otrzymać można bezpłatnie w III. Wydziale Magistratu.

§. 25.

Przekroczenia przepisów niniejszéj instrukcyi karać będzie Magistrat po myśli rozporządzenia ministeryalnego z dnia 30. września 1857. Dz. u. p. l. 198. grzywną od 1 do 100 złr., względnie karą aresztu od 6. godzin do 14. dni, o ile sprawa nie kwalifikuje się do dochodzenia sądowo-karnego.

§. 26.

Przepisy instrukcyi niniejszéj wchodzą w życie z dniem jéj ogłoszenia na rogach ulic, z wyjątkiem urządzenia lokalów na składy i sklepy, które dokonane być powinno w dniach 14. licząc od daty ogłoszenia niniejszego rozporządzenia w dzienniku rozporządzeń dla stoł. król. miasta Krakowa. —

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa,
dnia 12. listopada 1890.

Prezydent miasta:
Dr. Szlachtowski w. r.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — W drukarni A. Koziańskiego w Krakowie.